

Gönderim Tarihi: 28.01.2016 Kabul Tarihi: 28.12.2015

## **5-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN OYUN BECERİLERİ İLE AİLE-ÇOCUK İLETİŞİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Türker SEZER\*

Elif YILMAZ\*\*

Sinan KOÇYİĞİT\*\*\*

### **INVESTIGATING THE RELATIONSHIP BETWEEN PLAY SKILLS OF CHILDREN AGES BETWEEN 5-6 YEARS AND FAMILY-CHILD COMMUNICATIONS**

#### **Öz**

Bu araştırmada, çocukların oyun becerileri ile aile-çocuk iletişimi ve etkileşimi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amacın yanı sıra çocukların cinsiyetinin aile-çocuk iletişimi ve çocukların oyun becerilerine etkileri incelenmiştir. İlişkisel tarama modeline uygun olarak tasarlanan araştırmanın çalışma grubu, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Erzurum il merkezindeki kolay ulaşılabirlik ilkesi doğrultusunda belirlenen okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden, 5-6 yaş grubu 96 (%42,1) erkek ve 132 (%57,9) kız olmak üzere toplam 228 çocuktan oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu, Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği ve Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı (ABCİDA) ile elde edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, çocukların oyun becerileri ile anne-baba-çocuk iletişiminin ilişkili olduğu, anne-baba-çocuk arasında gerçekleşen konuşma, dinleme, mesaj, sözsüz iletişim ve empati kurma biçimlerinde ortaya çıkan iletişimin, çocukların oyun becerilerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca anne-baba-çocuk iletişiminin çocukların oyun becerilerini yordadığı belirlenmiştir. Oyun becerilerine ilişkin toplam varyansın %21,2'sinin "Sözsüz iletişim" alt boyutuyla, %17,8'inin "Konuşma" alt boyutuyla, %16,6'sının "Empati" alt boyutuyla, %14,5'inin "Dinleme" alt boyutuyla ve %9,1'inin "Mesaj" alt boyutuyla açıklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle aile içi iletişimin çocuğun oyun becerilerini önemli ölçüde yordaması bu araştırmanın en önemli sonucu olarak ifade

---

\*Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, e-posta: sezer\_t@ibu.edu.tr.

\*\*Arş. Gör., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, e-posta: elifyilmaz@kmu.edu.tr.

\*\*\*Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, e-posta: kocyigit@atauni.edu.tr.

edilebilir. Bu bulguların yanı sıra çocukların cinsiyetinin oyun becerilerini ve aile-çocuk iletişimini etkilemediği belirlenmiştir. Elde edilen bulgular alanyazın ışığında tartışılmış, anne-baba-çocuk iletişiminin çocukların oyun becerilerine olan etkisi vurgulanarak ailenin önemi üzerinde durulmuştur.

**Anahtar Kelimeler:** Oyun Becerileri, Aile-Çocuk İletişimi, 5-6 Yaş Grubu Çocuklar.

### **Abstract**

In this research it is aimed to investigate the relationship between the play skills and family-child communications and interactions. Besides this main aim, the effect of the gender of the child on parent-child interaction and play skills are also investigated. Research was designed in accordance with the relational screening model. The study group of the research was consisted of 96 boys (%42,1) and 132 girls (%57,9) of 228 total 5-6 years old children attending preschool education institutions in Erzurum city center, which were determined in line with easy accessibility principle. Demographic Data Form, Game Skills Rating Scale and Parent-Child Communication Assessment Tool were used as data collection tools. As a result of the analysis it was concluded that children's play skills and parent-child communications are associated and the communication emerged in forms of conversation, listening, messaging, non-verbal communication and empathy between parents and children affect children's play skills. It was also identified that parent-child communication predicts children's play skills. It was concluded that 21.2 % of the total variance related to the play skills was explained with the "Nonverbal communication " subscale. "Conversation" subscale was rated as % 17,8 , "Empathy" subscale was %16,6 , "Listening" subscale was % 14,5 and "Message" subscale was % 9,1 in the total variance. Predicting children's play skills significantly with the domestic communication can be interpreted as the most important outcome of this research. As well as these findings, it was found out that child's gender did not have an effect on play skills and parent-child communication. The findings were discussed in light of the literature and the importance of the family was emphasized by stressing the effect of the parent-child communication on children's play skills.

**Keywords:** Play Skills, Family-Child Communication, 5-6 Year-Old Children.

## **1. Giriş**

Oyun, çocuğun gelişimine ve eğitimine önemli katkılar sağlamanın yanı sıra onun, ruhsal ve fiziksel açıdan gelişimini de desteklemektedir. Çocuk oyun sayesinde yaşadığı toplumun kurallarını öğrenir, çevresindeki insanlar ile yardımlaşma becerisi edinir. Ayrıca çocuk oyun içerisinde kendi haklarını korumayı ve arkadaşlarının da hakları olduğunu öğrenir. Farklılıklara duyarlılık kazanır. Hatta çocuk oyun sırasında, yaşantı yoluyla hayatı öğrenir (Güneş, 2011). Çocuk oyunları, çocuğun eğitiminde ve kişiliğinin gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Çocuk

oyunda hareket eder, düşünür, planlar yapar, bunları sözleri ve hareketleriyle ifade eder. Çocuğun büyümesi ve sağlıklı gelişimi için beslenme, bakım, sevgi vb. temel ihtiyaçların uygun şekilde karşılanması ne kadar gerekli ise, oyun da en az bunlar kadar gereklidir (Oktay, 1999). Yaşı ne olursa olsun, oyunun kişinin hayatına sayısız faydası vardır. Oyun eğlencelidir, yaratıcıdır, olumlu sosyal etkileşimi ve iletişimi teşvik eder. Çocuklar oyun oynarken engellere katlanmayı, duygularını düzenlemeyi ve gelişimsel görevlerde başarılı olmayı öğrenirler ve oyun onlara kendi dünyalarına hâkim olma şansı verir (Schaefer, 2013). Oyun, sadece çocukların yalnız başlarına ya da akranları ile gerçekleştirdikleri bir etkinlik değildir. Çocukların oyun oynamaya başladığı ilk mekân evleri ve ilk bireylerde ebeveynleridir.

Çocukların aile üyeleri ile etkileşimli oyunlara katılımları sonucunda, oyun ailede beslenir ve şekillendirilir (Tamis-LeMonda, Uzgiris & Bornstein, 2002). Aile-çocuk etkileşimi, iletişimi ve ailenin yapısı gibi değişkenler çocukları birçok alanda etkilemektedir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre, aile ve çocuk arasındaki ilişkinin kalitesi; çocukların sosyal-duygusal gelişimini ve okul performansını (Driscoll & Pianta, 2011), sosyal beceri gelişimini (Chae & Lee, 2011; Darwish, Esquivel, Houtz & Alfonso, 2001; McHale, Johnson & Sinclair, 1999; Pasiak, 2011), sosyal ve duygusal yetkinliklerini (Chen & McCollum, 2000; McCollum & Chen, 2001; McDowell & Parke, 2009), benlik gelişimini (Brown, Mangelsdorf, Neff, Schoppe-Sullivan & Frosch, 2009), vicdan gelişimini (Kochanska, 2002), davranış problemlerini (Attili, Vermigli & Roazzi, 2015; Haapasalo & Tremblay, 1994; Miner & Clarke-Stewart, 2008; Romanchych, 2014), duygu düzenleme becerilerini (Romanchych, 2014), işbirliğine dayalı grup davranışlarını (Chen, Chang, He & Liu, 2005) ve akranları ile olan ilişkilerini (Black & Logan, 1995; Gerrits, Goudena & van Aken, 2005; Ladd & Hart, 1992; Lindsey & Mize, 2001b; Lindsey, Mize & Pettit, 1997; Pasiak, 2011; Russell, Pettit & Mize, 1998) etkilemektedir. Araştırma sonuçları dikkate alındığında aile-çocuk etkileşimi ve iletişiminin yoğunlukla çocukların sosyal becerilerini etkilediği ifade edilebilir. Aileden etkilenen sosyal beceriler ile oyun yakından ilişkilidir. Alanyazın incelendiğinde, ağırlıklı olarak oyun ile sosyal beceriler (Christie & Johnsen, 1983; Denham, Renwick & Holt, 1991; Farver, Kim & Lee, 1995; Lester & Russell, 2010; Mathieson & Banerjee, 2011; Newton & Jenvey, 2011; Papatğa, 2012; Russ & Kaugars, 2001; Tannock, 2008) arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalar dikkat çekmektedir. Burada aile-çocuk ve oyun arasında karşılıklı etkileşimin olduğu sonucuna ulaşmamız mümkündür.

Oyun ortamında kurulan etkileşim, çocuğun sosyal davranışlarının belirleyicisi niteliğindedir (Sevinç, 2004). Çocuğun kişiliği oyun içinde daha belirgin çizgilerle ortaya çıkar ve gelişir (Seyrek & Sun, 1991). Çocuğun kişiliğine ait özelliklerin belirlenebilmesi için oyun, çok önemli bir etkinlik olarak düşünülebilir. Ayrıca oyun, çocuğun yetişkinlerle ve akranlarıyla etkileşim örüntülerini ortaya koymasına yarayan en önemli unsurlardan biridir (Pellegrini, 1998). Farver ve diğerleri (1995) sosyal olarak yetkin olan çocukların daha karmaşık oyunları oynama becerisi gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Yapılan birçok araştırmada çocukların duygu düzenleme becerileri ile oyun arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir (Dillon, 2009; Galyer & Evans, 2001; Hoffmann & Russ, 2012; Koçyiğit, Sezer & Yılmaz, 2015; Lindsey & Colwell, 2003). Örneğin, Cohen ve Mendez (2009) tarafından yapılan araştırmada, bir yıl boyunca okul öncesi dönemdeki çocukların oyun davranışları ile duyguları düzenleme, alıcı dil ve sosyal yetkinliğe ilişkin problemleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda, çocukların yıl içerisinde değişen duygu düzenleme, sosyal yetkinlik ve alıcı dil düzeyleri ile akranlarıyla kurdukları oyunlar arasında ilişki olduğu görülmüştür. Buna göre; özellikle çocukların duygu düzenleme becerilerinde ve sosyal yetkinliklerindeki problemlerin akranlarıyla oyunlarını zorlaştırdığı tespit edilmiştir. Koçyiğit, Sezer ve Yılmaz'ın (2015) yaptıkları araştırma sonucunda ise çocukların oyun becerileri ile sosyal yetkinlikleri arasında pozitif, saldırganlıkları ve içe dönüklükleri arasında negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Ayrıca çocukların oyun becerileri ile değişken ve olumsuz duygu düzenleme becerileri arasında negatif yönlü anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda, yukarıda verilen araştırmalar ve Koçyiğit, Sezer ve Yılmaz'ın (2015) yaptıkları araştırma sonuçlarından yola çıkılarak, aile-çocuk iletişimi ve etkileşimi ile çocukların oyun becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmanın amacını oluşturmuştur. İlgili alanyazında benzer bir araştırmanın bulunamayışı, bu araştırmada ulaşılabilecek sonuçların alanyazına katkısı, aile-çocuk iletişiminin çocukların oyun becerileri üzerindeki etkilerinin belirlenmesi ve bu ilişkiye dikkat çekilmesi gibi öğeler araştırmanın önemini ortaya çıkarmaktadır.

## **2. Yöntem**

**Araştırma Modeli:** Araştırmada 5-6 yaş grubundaki çocukların oyun becerileri ile aile-çocuk iletişimleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

**Çalışma Grubu:** Araştırmanın çalışma grubu, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Erzurum il merkezindeki kolay ulaşılabilirlik ilkesi doğrultusunda

belirlenen okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 60-72 aylık 96 (%42,1) erkek ve 132 (%57,9) kız olmak üzere toplam 228 çocuktan oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları çocukların anneleri tarafından değerlendirilmiştir.

Araştırmanın verilerinin elde edildiği annelerin yaş gruplarına bakıldığında; 67 (%29,4) anne 25 yaş altında, 92 (%40,4) anne 26-30 yaş arasında, 51 (%22,4) anne 31-35 yaş arasında ve 18 (%7,9) anne 36-40 yaş arasındadır. Ayrıca 31 (%13,6) anne ilkokul mezunu, 45 (%19,7) anne ortaokul mezunu, 94 (%41,2) anne lise mezunu, 29 (%12,7) anne ön lisans mezunu ve 29 (%12,7) anne ise lisans mezunudur.

**Veri Toplama Araçları:** Araştırmada Kişisel Bilgi Formu, Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği ve Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı (ABCİDA) olmak üzere üç veri toplama aracı kullanılmıştır.

**Kişisel Bilgi Formu:** Araştırmacılar tarafından hazırlanan form ile çalışma grubundaki çocukların annelerinin öğrenim durumu, yaş, çocuklarının yaş ve cinsiyetine ilişkin bilgiler alınmıştır.

**Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği:** 6 yaş grubundaki çocukların oyun oynama esnasında ne tür oyun becerilerine sahip olduğunu belirlemek ve bu becerilerin aileler tarafından ortaya çıkartılmasını sağlamak amacıyla Fazlıoğlu, Ilgaz ve Papatğa (2013) tarafından geliştirilen Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılan 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayı .93 olarak belirlenmiştir. Bu araştırma için ölçeğin ölçüm güvenilirliği için yeniden güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve güvenilirlik katsayısı .913 olarak hesaplanmıştır.

**Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı (ABCİDA):** Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı (ABCİDA) Arabacı (2011) tarafından 48-72 aylık çocuğa sahip anne-babaların çocukları ile iletişimlerine yönelik davranışların değerlendirilmesi amacıyla geliştirilmiştir. 37 maddeden oluşan ölçeğin konuşma, dinleme, mesaj, sözsüz iletişim ve empati olmak üzere beş alt boyutu mevcuttur. 5'li Likert tipi derecelendirmeye dayanan ölçeğin konuşma alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı .67, dinleme alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı .70, mesaj alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı .60, sözsüz iletişim alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı .56 ve empati alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı .73 olarak belirlenmiştir. Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı'nın (ABCİDA) alt boyutlarından alınan puanların yüksek olması, anne-babanın çocuğuyla olumlu ve etkili bir iletişim durumu içerisinde olduğunu; alt boyutlardan alınan iletişim puanlarının

düşük olması ise anne-babanın çocuğu ile iletişimde aksayan yönlerin bulunduğuna işaret etmektedir.

**Verilerin Toplanması ve Analizi:** Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan Kişisel Bilgi Formu, Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği ve Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı, çalışma grubuna dâhil edilen 60-72 aylık 228 çocuğun anneleri tarafından değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde uygun istatistiksel paket programı kullanılmış ve verilerin değerlendirmesinde Pearson Korelasyon analizi, basit doğrusal regresyon analizi ve t testi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi  $p < .05$  olarak kabul edilmiştir.

### 3. Bulgular

5-6 yaş grubu çocukların oyun becerileri ile aile-çocuk iletişimleri arasındaki ilişki ve cinsiyet değişkenine göre oyun becerileri ile aile-çocuk iletişimleri incelenmiş ve elde edilen sonuçlar aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

**Tablo 1.** Çocukların Oyun Becerileri ile Aile-Çocuk İletişimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Analizi Sonuçları

		Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı				
		Konuşma	Dinleme	Mesaj	Sözsüz iletişim	Empati
<b>Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği</b>	r	,422	,381	,302	,460	,408
	p	,000*	,000*	,000*	,000*	,000*
	n	228	228	228	228	228

\*\*\* $p < .001$

Tablo 1’de araştırmaya katılan çocukların Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği ile Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı’nın alt boyut puanları arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Tablo incelendiğinde Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği ile Anne-Baba-Çocuk İletişim Değerlendirme Aracı’nın “Konuşma” ( $r = ,422$ ,  $p < .05$ ), “Dinleme” ( $r = ,381$ ,  $p < .05$ ), “Mesaj” ( $r = ,302$ ,  $p < .05$ ), “Sözsüz İletişim” ( $r = ,460$ ,  $p < .05$ ) ve “Empati” ( $r = ,408$ ,  $p < .05$ ) alt boyut puan ortalamaları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre çocukların oyun becerileri ile aile-çocuk iletişimleri arasında güçlü bir ilişki olduğu söylenebilir.

**Tablo 2.** Çocukların Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	B	t
Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği Konuşma R=,422 F=49,102*** R <sup>2</sup> =,178	,422	11,997***
Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği Dinleme R=,381 F=38,473*** R <sup>2</sup> =,145	,381	12,536***
Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği Mesaj R=,302 F=22,660*** R <sup>2</sup> =,091	,302	17,273***
Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği Sözsüz iletişim R=,460 F=60,735*** R <sup>2</sup> =,212	,460	10,340***
Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği Empati R=,408 F=45,017*** R <sup>2</sup> =,166	,408	12,744***

\*\*\* $p < .001$

Tablo 2'ye göre çocukların oyun becerilerinde, Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı'nın "Konuşma" (R=,422, R<sup>2</sup> =,178, F=49,102, p<.05), "Dinleme" (R=,381, R<sup>2</sup> =,145, F=38,473, p<.05), "Mesaj" (R=,302, R<sup>2</sup> =,091, F=22,660, p<.05), "Sözsüz iletişim" (R=,460, R<sup>2</sup> =,212, F=60,735, p<.05) ve "Empati" (R=,408, R<sup>2</sup> =,166, F=45,017, p<.05) alt boyutlarının anlamlı birer yordayıcı değişken olduğu bulunmuştur. Oyun becerilerine ilişkin toplam varyansın %21,2'sinin "Sözsüz iletişim" alt boyutuyla, %17,8'inin "Konuşma" alt boyutuyla, %16,6'sının "Empati" alt boyutuyla, %14,5'inin "Dinleme" alt boyutuyla ve %9,1'inin "Mesaj" alt boyutuyla açıklandığı görülmektedir. Buna ek olarak t testi sonuçları incelendiğinde, Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği'nden alınan puanların, Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı'nın tüm alt boyutları tarafından anlamlı düzeyde açıklandığı saptanmıştır (p<.05).

**Tablo 3.** Oyun Becerilerinin ve Aile-Çocuk İletişimlerinin Çocukların Cinsiyetlerine Göre t Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p	
Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği	Erkek	96	111,64	12,30	226	-,323	,747	
	Kız	132	112,21	13,90				
Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı	Konuşma	Erkek	96	32,61	4,19	226	,040	,968
		Kız	132	32,59	4,62			
	Dinleme	Erkek	96	25,64	3,14	226	,896	,371
		Kız	132	25,22	3,70			
	Mesaj	Erkek	96	30,07	4,96	226	-,015	,988
		Kız	132	30,08	5,07			
	Sözsüz iletişim	Erkek	96	25,44	2,79	226	1,824	,069
		Kız	132	24,67	3,40			
Empati	Erkek	96	34,72	4,94	226	-	,203	
	Kız	132	35,57	4,94		1,277		

$p > .05$

Tablo 3'e göre çocukların Oyun Becerileri Değerlendirme Ölçeği puan ortalamaları ve Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı'nın alt boyut puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ( $p > .05$ ).

#### 4. Sonuç ve Tartışma

Oyun, erken çocukluk döneminde en baskın sosyal etkinlik olarak ifade edilmektedir (Farver vd., 1995). Çocukların oyunlardaki yetkinliği; bir durumun farklı etkilerini koordine etme becerisi, dil ve sembolik ifade, olay ve olgulara ait bilgi, sosyal etkileşim ve iletişim becerileri gibi birçok alan ile ilişkilidir (Tamis-LeMonda, Uzgiris & Bornstein, 2002). Bu araştırmada da çocukların oyun becerileri ile aile-çocuk iletişimi arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında, çocukların oyun becerileri ile anne-baba-çocuk iletişiminin ilişkili olduğu, anne-baba-çocuk arasında gerçekleşen konuşma, dinleme, mesaj, sözsüz iletişim ve empati kurma biçimlerinde ortaya çıkan iletişimin, çocukların oyun becerilerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bir başka ifade ile anne-baba-çocuk arasında ortaya çıkan uygun iletişim çocukların oyun becerilerini pozitif yönde desteklemektedir. Ulaşılan bu sonuç, araştırmacıların "aile içinde gerçekleşen iletişim ne kadar etkili ise çocuğun oyun becerisi de o kadar yüksek olmaktadır" şeklinde bir yorum yapmalarına olanak sağlamaktadır.



Yukarıdaki sonucun yanı sıra anne-baba-çocuk iletişiminin çocukların oyun becerilerini yordadığı belirlenmiştir. Oyun becerilerine ilişkin toplam varyansın %21,2'sinin "Sözsüz iletişim" alt boyutuyla, %17,8'inin "Konuşma" alt boyutuyla, %16,6'sının "Empati" alt boyutuyla, %14,5'inin "Dinleme" alt boyutuyla ve %9,1'inin "Mesaj" alt boyutuyla açıklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle aile içi iletişimin çocuğun oyun becerilerini önemli ölçüde yordaması bu araştırmanın en önemli sonucu olarak ifade edilebilir.

İlgili alanyazın incelendiğinde, çocukların oyun becerileri ile aile-çocuk iletişimi arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalara rastlanmasa da aile-çocuk etkileşimi, aile tutumları, bağlanma, evlilik çatışması, çocuklara kötü muamele, yakınlık, sıcaklık gibi aileye ait birçok değişkenin çocukların oyun davranışlarına etkisinin incelendiği araştırmalara ulaşılmıştır. Örneğin Howes ve Stewart (1987), yaptıkları araştırmada 11-30 aylık 55 çocuğun yetişkinle, oyuncakla ve akranları ile oyun davranışları gözlemlenmiştir. Ailenin stresi, sosyal desteği, çocuk bakımı, tutumları ve ailenin rolü gibi bilgiler annelerden elde edilmiştir. Daha sınırlayıcı ve stresli aile ortamında bulunan çocukların akranları ve oyuncaklar ile daha düşük düzeyde oyun davranışları sergiledikleri belirlenmiştir. Ailesel özelliklerin çocukların yetişkin, akran ve oyuncaklarla oyun becerilerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bir başka araştırmada aileleri tarafından kötü muameleye maruz kalmış ve kalmamış çocukların sosyal becerileri ve oyun davranışları incelenmiştir. Araştırmaya 3-5 yaş grubundan 30 çocuk katılmıştır. Kötü muameleye maruz kalmış olan çocukların akranları ile etkileşimi sürdürmekte zorluk yaşadıkları, kendilerini kontrol etme becerisi sergileyemedikleri ve problem davranışlar sergiledikleri belirlenmiştir. Ayrıca çocukların sosyal becerileri ile etkileşimli oyun arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir (Darwish vd., 2001). Güvenli anne-çocuk bağlanma biçimi, anne-çocuğun karşılıklı duygusal olarak pozitif ve negatif etkileşimi çocukların akranları ile sergiledikleri oyun davranışları ve evlilik çatışması arasındaki ilişkinin olası aracı değişkenleri olarak incelendiği bir araştırmada, çocukların pozitif akran etkileşimi ile güvenli bağlanma ve anne-çocuk arasındaki pozitif duygu paylaşımı arasında ilişkiler belirlenmiştir. Güvenli bağlanma ve negatif duygusal etkileşim çocukların akranları ile sergiledikleri oyun davranışlarında önemli aracı değişkenler olarak tespit edilmiştir (Lindsey, Caldera & Tankersley, 2009). Yine bir başka araştırmada, Torres, Verissimo, Monteiro, Santos, Pessoa ve Costa (2012), baba katılımının okul öncesi eğitime devam eden çocukların bireysel özellikleri ve akranlarla oyun becerilerine etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda, erkek çocukların ve zor mizaçlı çocukların daha sık oyun bozulması ve daha az oyun etkileşimi sergiledikleri, baba katılımı ile

çocukların akranları ile oynadıkları oyunlardaki davranışlar arasında ilişki olduğu belirlenmiştir.

Yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlar ile yukarıda sunulan araştırma sonuçlarına dayanarak aile-çocuk etkileşiminin çocukların oyun becerilerini etkilediği ve uygun etkileşim biçiminin sergilendiği ailede yetişen çocukların oyun becerilerinin yüksek, oyunlarda sergiledikleri davranışlarında olumlu olduğunu ifade edebiliriz. Lindsey, Mize ve Pettit (1997), okul öncesi eğitime devam eden 35 çocuk ve ailelerini oyun oynarken gözlemlemişler ve daha uyumlu anne-çocuk ve baba-çocuk ikililerinin daha yüksek uyum puanları olduğunu, karşılıklı uyumun yüksek düzeyde sosyal beceri ile ilişkisini tespit etmişlerdir. Oyunlarda aile ve çocuğun karşılıklı etkileşimi, çocukların bu uyumu, düzenlemeyi, davranış stilini işbirliğine dayalı akran oyunlarına transfer etmelerine fırsat sağlamaktadır. Yatay nitelikte gerçekleşen aile-çocuk ilişkisi (eşitlikçi, işbirliğine dayalı, simetrik, adil) çocukların akran becerilerini geliştirmenin yanı sıra bu yatay ilişki çocuk-akran ilişkileri ile benzerlik içermektedir (Russell, Pettit & Mize, 1998). Gerrits, Goudena ve van Aken (2005), tarafından yapılan çalışmada, oyun esnasında 7 yaş grubunda 55 çocuğun çocuk-aile ve çocuk-akran ilişkilerinin yatay ve dikey özellikleri gözlemlenmiştir. Pozitif duyguları, toplam kontrol davranışları, kontrol dengesi, eşzamanlı oyun ve anlaşmazlıklar şeklinde ortaya çıkan etkileşimler karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda aile-çocuk etkileşimi ile çocuk-akran etkileşiminin benzerlikler gösterdiği tespit edilmiştir. Yani çocuklar ailede ortaya çıkan ilişki biçimini akranları ile kurdukları ilişkilere yansıtılmaktadırlar. Örneğin McHale, Johnson ve Sinclair (1999), aile dinamikleri, çocukların aile betimlemeleri ve okuldaki akran davranışları arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. 4 yaş grubunda 43 çocuk araştırmanın katılımcılarını oluşturmuştur. Aile ile ilgili değişkenlerin çocukların sosyal becerileri ile ilişkili olduğu, düşük düzeyde destek ve etkileşim sergileyen ailede yetişen çocukların akran ilişkilerinde problemler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sıcaklık, olumlu ilişki sergileyen ailelerde yetişen çocukların ise okulda daha pozitif ve prososyal davranışlar sergiledikleri tespit edilmiştir. Yine bir başka çalışmada aile davranışları ve aile-çocuk ilişkisi ile çocukların akran mağduriyetine maruz kalmaları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya okul öncesi eğitime devam eden 197 çocuk katılmıştır. Yüksek düzeyde müdahaleci ve talepkâr, düşük duyarlılık türünde ilişkinin hem kız çocuklarda hem de erkek çocuklarda, yoğun yakınlık ilişkisinin ise sadece erkek çocuklarda akran mağduriyetine sebep olduğu tespit edilmiştir (Ladd & Ladd, 1998).

Oyun çocukların kendi başlarına, yetişkinlerle ve akranları ile sürdürdükleri bir etkinlik biçimidir. Özellikle bu araştırmaya okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş grubu çocukların katıldıkları düşünüldüğünde, bu çocukların daha çok akranları ile oyun oynadıklarını belirtmede sakınca yoktur. Burada akranlar ile kurulan oyunlarda çocukların uygun etkileşim ve iletişim biçimleri sergilemelerine gerek vardır. Çünkü oyun, akranlar ile etkileşime de katkı sağlayan önemli bir etkinliktir (Tamis-LeMonda, Uzgiris & Bornstein, 2002). Gagnon ve Nagle (2004), tarafından yapılan araştırmada, akran etkileşimli oyun becerileri ile çocukların sosyal-duygusal gelişimleri arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Harter ve Pike (1984), okul öncesi dönemde en yaygın biçimde ele alınan sosyal-duygusal yeterlik göstergelerinin akranları tarafından kabul edilme ve oyunlarda tercih edilme olduğunu belirtmiştir. Yani çocukların oyun sırasında uygun becerileri sergilemeleri, akranları ile de etkili biçimde iletişimde olmalarını ve akranları tarafında kabul edilmelerini gerektirmektedir. Yapılan araştırmalar aile-çocuk etkileşimi ve iletişiminin çocukların akran ilişkilerini ve grup davranışlarını etkilediğini göstermiştir (Black & Logan, 1995; Chen, Chang, He & Liu, 2005; Gerrits, Goudena & van Aken 2005; Ladd & Hart, 1992; Lindsey & Mize, 2001b; Mize & Pettit, 1997; Pasiak, 2011; Russell, Pettit & Mize, 1998).

Rubin, Fein ve Vandenberg (1983), tarafından yapılan araştırma sonucunda, çocukların oyun becerileri ile arkadaşlık, popülerlik, akranlar ile ilişkilerde sosyal yetkinlik, işbirliği ve duyguları anlama becerileri arasında pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir. Christie ve Johnsen (1983) ile Uren ve Stagnitti (2009), çocukların sosyal yetkinlikleri ve oyun davranışları arasında ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Yine Farver ve diğerlerinin (1995) yaptıkları araştırma sonucunda, sosyal olarak yetkin olan çocukların daha karmaşık oyunları oynama becerisi gösterdikleri belirlenmiştir. Ayrıca ilgili alanyazında da birçok araştırma sonucu, çocukların sosyal gelişimleri ile oyun davranışları arasında anlamlı ilişki olduğunu ifade etmemize olanak sağlamaktadır (Denham, Renwick & Holt, 1991; Papatğa, 2012).

Yukarıdaki araştırma sonuçlarının yanı sıra çocukların oyun becerileri ile duygu düzenleme becerileri arasında ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmış birçok çalışma yapılmıştır (Dillon, 2009; Galyer & Evans, 2001; Hoffmann & Russ, 2012; Lindsey & Colwell, 2003). Örneğin, çocukların değişken ve olumsuz duyguları azaldıkça oyun becerilerinin arttığı, olaylar karşısında değişken duygular sergileyen ve kızgın-öfkeli tepkiler gösteren çocukların oyun becerilerinin azaldığı belirtilmektedir (Koçyiğit, Sezer & Yılmaz, 2015). Ayrıca Cohen ve Mendez (2009) tarafından

yapılan araştırmada, çocukların duygu düzenleme ve sosyal yetkinlikleri ile akranlarıyla kurdukları oyunlar arasında ilişki olduğu görülmüştür. Buna göre özellikle çocukların duygu düzenleme becerilerinde ve sosyal yetkinliklerindeki problemlerin akranlarıyla oyunlarını zorlaştırdığı tespit edilmiştir.

Görüldüğü üzere çocukların sosyal becerileri ve duygu düzenleme becerileri oyun becerilerini ve oyun sırasında ortaya koydukları davranışları etkilemektedir. Burada, çocukların sosyal becerileri ve duygu düzenleme becerileri üzerinde ailenin etkisi göz önüne alındığında, araştırma sonuçları ile paralel biçimde, aile-çocuk etkileşiminin bu becerilere olumlu katkı sağladığı ortaya koyulmuştur (Attili, Vermigli & Roazzi, 2015; Brown vd.,2009; Chae & Lee, 2011; Chen & McCollum, 2000; Darwish, Esquivel, Houtz & Alfonso, 2001; Driscoll & Pianta, 2011; Haapasalo & Tremblay, 1994; Kochanska, 2002; McDowell & Parke, 2009; McCollum & Chen, 2001; McHale, Johnson & Sinclair, 1999; Miner & Clarke-Stewart, 2008; Pasiak, 2011; Romanchych, 2014). Aile-çocuk etkileşiminin çocukların sosyal ve duygusal becerilerine olumlu katkısı sonucunda, sosyal beceri ve duygu düzenleme beceri düzeyi yüksek çocukların da oyunlarda uygun davranışlar sergiledikleri ve oyun becerilerinin yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır (Koçyiğit, Sezer & Yılmaz, 2015).

Araştırmada bulgular ışığında ulaşılan sonuçlardan sonuncusu ise, çocukların oyun becerilerinin ve anne-baba-çocuk iletişiminin çocukların cinsiyetine göre değişmemesidir. İlgili alanyazında çocukların oyun becerilerinin cinsiyetle ilişkisini araştıran çalışmalara rastlanılmamıştır. Ama yapılan çok sayıda araştırma sonucunda, çocukların cinsiyetlerinin oyun davranışlarını etkilediği, oyun arkadaşı seçiminde bile cinsiyet değişkeninin etkili olduğu, erkeklerin daha çok fiziksel oyunları, kızların ise daha çok “mış gibi yapma” oyunlarını tercih ettikleri belirlenmiştir (Colwell & Lindsey, 2005; Connell & Prinz, 2002; Gerrits, Goudena & van Aken, 2005; Gleason, 2005; Lindsey & Mize, 2001a; Zachopoulou, Trevas & Tsikriki, 2004). Ayrıca Uylaş, Yalçın, Pandamsari ve Scarboro (2014), yaptıkları araştırma sonucunda, cinsiyet değişkeninin oyun yerini, oyun grubunun büyüklüğünü, denetim seviyesini, çatışma çözüm stratejilerini ve bu çözümlerde uygulanan adalet standartlarını etkilediğini belirlemişlerdir.

Ortaya çıkan bu bulgunun sebeplerine bakıldığında, araştırmanın okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilmiş olması, çocukların bu kurumlarda sergiledikleri oyun davranışlarının verilere yansımaları ve okul öncesi eğitimin her iki cinsiyete de eşit fırsatlar sağlıyor olması gibi etkenler göz önünde bulundurulabilir. Baykoç Dönmez'e (2000) göre

çocukların yaşları ile birlikte oyun da farklılaşmakta, çocukların davranışları değişmektedir. Bencil davranışlar yavaş yavaş yerini işbirliğine dayalı davranışlara bırakmakta, düşünceler basitten karmaşığa doğru gelişmekte ve bu değişimler çocukların oyununa yansımaktadır.

Arabacı ve Ömeroğlu (2013), tarafından yapılan bir çalışma sonucunda, 48-72 aylık çocuğa sahip anne-babaların çocukları ile iletişimlerinde, ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin, çocuğun yaşının, doğum sırasının ve anne babanın yaşının anlamlı farklılık oluşturan değişkenler olduğu ancak çocuğun cinsiyetinin anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Yine bir başka çalışmada Tarkoçin ve Tuzcuoğlu (2014), ebeveynlerin çocuklarıyla iletişimlerinin çocuğun kardeş sayısı, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, ailenin sosyo-ekonomik düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiğini ancak cinsiyetin etkisinin olmadığını bulgulamışlardır. Ayrıca anne-baba-çocuk iletişimini de içeren anne-baba tutumları ile ilgili yapılan bazı araştırma sonuçları, anne baba tutumlarının çocukların cinsiyetlerine göre farklılaşmadığını ortaya koymuştur (Şahin Zeteroğlu, 2014). Yapılan araştırma sonucu ile uyumlu olan bulguların yanı sıra farklı sonuçların elde edildiği araştırmalar da bulunmaktadır. Örneğin Connell ve Prinz (2002), aile-çocuk etkileşiminin çocuğun cinsiyetine göre farklılaştığını bulmuştur. Bu farklılaşmanın kız çocukların lehine olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar incelendiğinde araştırmacılara yönelik bazı önerilerde bulunulabilir. İlk olarak ülkemizde oyun gelişimine yönelik sınırlı sayıdaki araştırmalar göz önüne alındığında, okul öncesi dönemdeki çocukların oyun becerilerini test etmeye yönelik ölçme araçları geliştirilerek araştırma tekrarlanabilir ve elde edilen sonuçlar karşılaştırılabilir. Çocukların oyun becerileri ve aile-çocuk iletişim ile bağlanma stilleri, ebeveynlik tutumları, çocukların bilişsel-sosyal gelişimleri gibi farklı faktörler ve değişkenler (yaş, okul öncesi eğitime devam süresi, sosyo-ekonomik durum, vb.) arasındaki ilişki incelenebilir. Ayrıca oyun becerilerini ve aile-çocuk iletişimini geliştirmeye yönelik eğitim programları tasarlanarak deneysel araştırmalar kurgulanabilir.

### **Kaynaklar**

Arabacı, N. (2011). *Anne-Baba-Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı'nın (ABCİDA) geliştirilmesi ve anne-baba-çocuk iletişiminin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Arabacı, N.,& Ömeroğlu, E. (2013). 48-72 aylık çocuğa sahip anne-babaların çocukları ile iletişimlerinin bazı değişkenler açısından

incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 41-53.

- Attili, G., Vermigli, P., & Roazzi, A. (2015). Children's social competence, peer status, and the quality of mother-child and father-child relationships. *European Psychologist*, 15(1), 23–33. Doi: 10.1027/1016-9040/a000002
- Baykoç Dönmez, N. (2000). *Üniversite Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü ve Kız Meslek Lisesi Öğrencileri İçin Oyun Kitabı*. (I. Basım). İstanbul: EsinYayınevi.
- Black, B.,& Logan, A. (1995). Links between communication patterns in mother-child, father-child, and child-peer interactions and children's social status. *Child Development*, 66(1), 255-271.Doi: 10.1111/j.1467-8624.1995.tb00869.x
- Brown, G. L., Mangelsdorf, S. C., Neff, C., Schoppe-Sullivan, S. J., & Frosch, C. A. (2009). Young children's self-concepts: Associations with child temperament, mothers' and fathers' parenting, and triadic family interaction. *Merrill-Palmer Quarterly (Wayne State University. Press)*, 55(2), 184–216.
- Chae, J. Y.,& Lee, K. Y. (2011). Impacts of Korean fathers' attachment and parenting behavior on their children's social competence. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 39(5), 627-643.Doi: 10.2224/sbp.2011.39.5.627
- Chen, X., Chang, L., He, Y., & Liu, H. (2005). The peer group as a context: Moderating effects on relations between maternal parenting and social and school adjustment in Chinese children. *Child Development*, 76(2), 417-434.Doi: 10.1111/j.1467-8624.2005.00854.x
- Chen, Y. J.,& McCollum, J. A. (2000). Taiwanese mothers' perceptions of the relationship between interactions with their infants and the development of social competence. *Early Child Development and Care*, 162(1), 25-40.Doi: 10.1080/0300443001620103
- Christie, J. F.,& Johnsen, E. P. (1983). The role of play in social-intellectual development. *Review of Educational Research*, 53(1), 93-115.Doi: 10.3102/00346543053001093
- Cohen, J. S.,& Mendez, J. L. (2009). Emotion regulation, language ability, and the stability of preschool children's peer play behavior. *Early Education and Development*, 20(6), 1016-1037. Doi: 10.1080/10409280903305716

- Colwell, M. J.,& Lindsey, E. W. (2005). Preschool children's pretend and physical play and sex of play partner: Connections to peer competence. *Sex Roles, 52*(7-8), 497-509. Doi: 10.1007/s11199-005-3716-8
- Connell, C. M.,& Prinz, R. J. (2002). The impact of childcare and parent-child interactions on school readiness and social skills development for low-income African American children. *Journal of School Psychology, 40*(2), 177-193. Doi: 10.1016/S0022-4405(02)00090-0
- Darwish, D., Esquivel, G. B., Houtz, J. C., & Alfonso, V. C. (2001). Play and social skills in maltreated and non-maltreated preschoolers during peer interactions. *Child Abuse & Neglect, 25*(1), 13-31. Doi: 10.1016/S0145-2134(00)00228-3
- Denham, S. A., Renwick, S. M., & Holt, R. W. (1991). Working and playing together: prediction of preschool social-emotional competence from mother-child interaction. *Child Development, 62*(2), 242-249. Doi: 10.1111/j.1467-8624.1991.tb01528.x
- Dillon, J. A. (2009). *Play, creativity, emotion regulation and executive functioning*. (Master Thesis), Case Western Reserve University.
- Driscoll, K.,& Pianta, R. C. (2011). Mothers' and fathers' perceptions of conflict and closeness in parent-child relationships during early childhood. *Journal of Early Childhood and Infant Psychology, 7*, 1-24.
- Farver, J. A. M., Kim, Y. K., & Lee, Y. (1995). Cultural differences in Korean-and Anglo-American preschoolers' social interaction and play behaviors. *Child Development, 66*(4), 1088-1099. Doi: 10.1111/j.1467-8624.1995.tb00924.x
- Fazlıođlu, Y., Ilgaz, G.,&Papatđa, E. (2013). Oyun becerileri deđerlendirme olęeđinin geęerlik ve gůvenirlik ęalıřması. *Trakya Őniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(1), 239-250.
- Gagnon, S. G.,& Nagle, R. J. (2004). Relationships between peer interactive play and social competence in at-risk preschool children. *Psychology in the Schools, 41*(2), 173-189. Doi: 10.1002/pits.10120
- Galyer, K. T.,& Evans, I. M. (2001). Pretend play and the development of emotion regulation in preschool children. *Early Child Development and Care, 166*(1), 93-108. Doi: 10.1080/0300443011660108

- Gerrits, M. H., Goudena, P. P., & van Aken, M. A. (2005). Child–parent and child–peer interaction: Observational similarities and differences at age seven. *Infant and Child Development, 14*(3), 229-241. Doi: 10.1080/0300443011660108
- Gleason, T. R. (2005). Mothers' and fathers' attitudes regarding pretend play in the context of imaginary companions and of child gender. *Merrill-Palmer Quarterly, 51*(4), 412-436. Doi: 10.1353/mpq.2005.0022
- Güneş, H. (2011). *Şimdi Oyun Zamanı* (3. Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Haapasalo, J.,& Tremblay, R. E. (1994). Physically aggressive boys from ages 6 to 12: Family background, parenting behavior, and prediction of delinquency. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 62*(5), 1044-1052. Doi: 10.1037/0022-006X.62.5.1044
- Harter, S.,& Pike, R. (1984). The pictorial scale of perceived competence and social acceptance for young children. *Child Development, 55*(6), 1969-1982. Doi: 10.2307/1129772
- Hoffmann, J.,& Russ, S. (2012). Pretend play, creativity, and emotion regulation in children. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts, 6*(2), 175-184. Doi: 10.1037/a0026299.
- Howes, C.,& Stewart, P. (1987). Child's play with adults, toys, and peers: An examination of family and child-care influences. *Developmental Psychology, 23*(3), 423-430. Doi: 10.1037/0012-1649.23.3.423
- Kochanska, G. (2002). Mutually responsive orientation between mothers and their young children: A context for the early development of conscience. *Current Directions in Psychological Science, 11*(6), 191-195. Doi: 10.1111/1467-8721.00198
- Koçyiğit, S., Sezer, T., & Yılmaz, E. (2015). 60-72 aylık çocukların sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri ile oyun becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 12-1*(23), 287-300.
- Ladd, G. W.,& Hart, C. H. (1992). Creating informal play opportunities: Are parents' and preschoolers' initiations related to children's competence with peers? *Developmental Psychology, 28*(6), 1179-1187. Doi: 10.1037/0012-1649.28.6.1179



- Ladd, G. W., & Ladd, B. K. (1998). Parenting behaviors and parent-child relationships: Correlates of peer victimization in kindergarten? *Developmental Psychology, 34*(6), 1450 - 1458. Doi: 10.1037/0012-1649.34.6.1450
- Lester, S., & Russell, W. (2010). *Children's right to play: An examination of the importance of play in the lives of children worldwide*. Working Paper No. 57. The Hague, the Netherlands: Bernard van Leer Foundation.
- Lindsey, E. W., & Colwell, M. J. (2003). Preschoolers' emotional competence: Links to pretend and physical play. *Child Study Journal, 33*(1), 39-52.
- Lindsey, E. W., & Mize, J. (2001a). Contextual differences in parent-child play: Implications for children's gender role development. *Sex Roles, 44*(3-4), 155-176. Doi: 10.1023/A:1010950919451
- Lindsey, E. W., & Mize, J. (2001b). Interparental agreement, parent-child responsiveness, and children's peer competence. *Family Relations, 50*(4), 348-354. Doi: 10.1111/j.1741-3729.2001.00348.x
- Lindsey, E. W., Caldera, Y. M., & Tankersley, L. (2009). Marital conflict and the quality of young children's peer play behavior: The mediating and moderating role of parent-child emotional reciprocity and attachment security. *Journal of Family Psychology, 23*(2), 130-145. Doi: 10.1037/a0014972
- Lindsey, E. W., Mize, J., & Pettit, G. S. (1997). Mutuality in parent-child play: Consequences for children's peer competence. *Journal of Social and Personal Relationships, 14*(4), 523-538. Doi: 10.1177/0265407597144007
- Mathieson, K., & Banerjee, R. (2011). Peer play, emotion understanding, and socio-moral explanation: The role of gender. *British Journal of Developmental Psychology, 29*(2), 188-196. Doi: 10.1111/j.2044-835X.2010.02020.x
- McCullum, J. A., & Chen, Y. J. (2001). Maternal roles and social competence: Parent-infant interactions in two cultures. *Early Child Development and Care, 166*(1), 119-133. Doi: 10.1080/0300443011660110
- McDowell, D. J., & Parke, R. D. (2009). Parental correlates of children's peer relations: an empirical test of a tripartite model.

*Developmental Psychology*, 45(1), 224-235. Doi: 10.1037/a0014305

- McHale, J. P., Johnson, D., & Sinclair, R. (1999). Family dynamics, preschoolers' family representations, and preschool peer relationships. *Early Education and Development*, 10(3), 373-401. Doi: 10.1207/s15566935eed1003\_8
- Miner, J. L., & Clarke-Stewart, K. A. (2008). Trajectories of externalizing behavior from age 2 to age 9: relations with gender, temperament, ethnicity, parenting, and rater. *Developmental psychology*, 44(3), 771-786. Doi: 10.1037/0012-1649.44.3.771
- Mize, J., & Pettit, G. S. (1997). Mothers' social coaching, mother-child relationship style and children's peer competence: Is the medium the message? *Child Development*, 68(2), 312-323. Doi: 10.1111/j.1467-8624.1997.tb01942.x
- Newton, E., & Jenvey, V. (2011). Play and theory of mind: Associations with social competence in young children. *Early Child Development and Care*, 181(6), 761-773. Doi: 10.1080/03004430.2010.486898
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon.
- Papatğa, E. (2012). *Otizimli çocukların oyun becerileri ile davranış ve sosyal beceri özelliklerinin karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Pasiak, C. (2011). *The effect of mother-child interactional synchrony: Implications for preschool aggression and social competence*. (Master Thesis). University of Windsor, Windsor, Ontario, Canada.
- Pellegrini, A. D. (1998). Play and the assessment of young children. In O. N. Saracho & B. Spodek (Eds.), *Multiple Perspectives on Play in Early Childhood Education* (pp. 220-239). Albany, NY: State University of New York Press.
- Romanchych, E. L. (2014). *Young children's aggression: links between emotion regulation, mother-child shared affect, parenting practices and parenting support*. (Master Thesis). University of Windsor Master of Arts Windsor, Ontario, Canada.

- Rubin, K., Fein, G., & Vandenberg, B. (1983). Play. In E.M. Hetherington (Ed.), *Handbook of Child Psychology* (Vol. 4, pp. 693–774), New York: Wiley.
- Russ, S. W., & Kaugars, A. S. (2001). Emotion in children's play and creative problem solving. *Creativity Research Journal*, 13(2), 211-219. Doi: 10.1207/S15326934CRJ1302\_8
- Russell, A., Pettit, G. S., & Mize, J. (1998). Horizontal qualities in parent–child relationships: Parallels with and possible consequences for children's peer relationships. *Developmental Review*, 18(3), 313-352. Doi: 10.1006/drev.1997.0466
- Schaefer, C. E. (2013). *Oyun Terapisinin Temelleri*. (Çev. B. Tortamış Özkaya). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sevinç, M. (2004). *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Seyrek, H. ve Sun, M. (1991). *Çocuk Oyunları, Okul Öncesi Eğitimde Oyun Dersi*. İzmir: Mey Yayınları.
- Şahin Zeteroğlu, E. (2014). *Altı yaşındaki çocukların anne baba tutumları ile çoklu zekâ alanları ve grup içi etkinlik düzeyleri arasındaki ilişki*. (Doktora Tezi), Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Tamis-LeMonda, C. S., Uzgiris, I. C., & Bornstein, M. H. (2002). Play in parent–child interactions. Bornstein, M. H. (Ed.) *Handbook of Parenting* (2ed) Volume 5 Practical Issues in Parenting, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Tannock, M. T. (2008). Rough and tumble play: An investigation of the perceptions of educators and young children. *Early Childhood Education Journal*, 35, 357–361. Doi: 10.1007/s10643-007-0196-1
- Tarkoçin, S., ve Tuzcuoğlu, N. (2014). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 48-66 aylık çocukları olan ebeveynlerin çocuklarıyla iletişim kurma düzeyleri ve davranış sorunları arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(8), 339-354.
- Torres, N., Veríssimo, M., Monteiro, L., Santos, A. J., & Pessoa e Costa, I. (2012). Father involvement and peer play competence in preschoolers: The moderating effect of the child's difficult

temperament. *Family Science*, 3(3-4), 174-188. Doi: 10.1080/19424620.2012.783426

- Uren, N.,& Stagnitti, K. (2009). Pretend play, social competence and involvement in children aged 5-7 years: The concurrent validity of the Child-Initiated Pretend Play Assessment. *Australian Occupational Therapy Journal*, 56(1), 33-40. Doi: 10.1111/j.1440-1630.2008.00761.x
- Uylaş, S., Yalçın, H., Pandamsari, A., & Scarboro, A. (2014). “Can fatma come out and play?” gender and play in Istanbul. *International Journal of Global Education*, 3(1), 25-30.
- Zachopoulou, E., Trevlas, E., & Tsikriki, G. (2004). Perceptions of gender differences in playful behaviour among kindergarten children. *European Early Childhood Education Research Journal*, 12(1), 43-53. Doi: 10.1080/13502930485209301